

Centrala pensionärsrådet i Malmö stad

Datum och tid:	Fredag 13 december 2024
Plats:	Stadshusets konferenscenter, lokal Stortorget
Paragrafer:	§§ 30 - 38
Beslutande (ledamöter):	Anders Rubin (S) ordförande Yvonne Köhler Olsson (S) Christina Melin Dahlvid (S) Håkon Svenson (L) Anders Andersson (V) Kay Wictorin ersätter Albin Schyllert (M) Lisbeth Persson Ekström (SD) Ninette Hansson (PRO) Birgitta Hultgren (PRO) Anna-Stina Karlsson (SPF Seniorerna) Lars Eckersand (SPF Seniorerna) Ulla-Britt Mattisson (SKPF) Gun-Britt Eriksson (SKPF) Lennart Sandberg (SKPF) Mary-Ann Both (SKPF)
Ersättare	Annika Öhgren (PRO) Preben Karlsson (PRO) Birgitta Jeppsson (SPF Seniorerna) Kenneth Hansson (SKPF)
Ej närvarande:	Albin Schyllert (M) Ragnhild Ståleker (M) Ewa Winberg (MP) Susanne Björkenheim (PRO) Preben Andersson (PRO) Ingrid Mardell (PRO) Lena Jarnbring Lindholm (SPF Seniorerna) Anders Haak (SPF Seniorerna) Regina Hartwigsson (SD) Nadjam-Ud-Din Malik (S) José Luis Muñoz Pastene (S) Ingela Andersson (S)
Övriga	Annika Kron Larsson, (HVOF, Äldreombudsman/seniorrådgivare) Lotta Fröding, ansvarig tjänsteperson, STK Ilona Holmgren, sekreterare, STK

Protokoll

30. Mötets öppnande

Ordförande förklarar mötet öppnat och hälsar alla hjärtligt välkomna.

31. Godkännande av dagordning

Dagordningen kompletteras med punkten protokolljusterare.

32. Protokolljusterare

Anna-Stina Karlsson väljs till ställföreträdande vice ordförande och Ninette Hansson väljs att justera protokollet.

33. Information om Åldersvänliga städer

Jerry Lanka och Nasrin Bigdelou från hållbarhetsavdelningen på stadskontoret är inbjudna för att berätta om Åldersvänliga städer. Ansökan har tagits fram med stöd av hälsa-, vård- och omsorg och skickats in undertecknad av kommunstyrelsens ordförande.

I enhetens ansvar ingår att se på Malmö stads mångfald. CPR är en av flera referensgrupper. Samordningsansvaret för Åldersvänliga städer är enhetens ansvar men frågorna involverar alla förvaltningar. Den så kallade baslinjemätningen visar på behoven och kommer att visa hur äldre upplever sin stad.

I den påbörjade behovsanalysen har bland annat en enkätundersökning genomförts som ska användas som underlag för en ny strategi för Malmö stads stadskärna. Totalt 508 personer deltog i enkätundersökningen varav 146 personer över 65 år. Frågorna handlade om var man gillar att vara i staden. Dialog har genomförts med referensgruppen för mötesplatser för äldre i Malmö stad. Samverkan med ung i sommar har medfört att unga intervjuat äldre under sommaren.

I Malmö stads ansökan kommer fokus inledningsvis att vara mobilitet, byggd miljö, engagemang och sysselsättning. Under 2025 ska arbetet komma i gång för att bidra till att Malmö blir en åldersvänlig stad, utifrån förvaltningarnas respektive kärnuppdrag.

Rådet efterfrågar rapporter som gjorts. Jerry Lanka skickar dem till Lotta Fröding för vidarebefordran till rådet.

34. Säkerhet och beredskap

Inbjudna är Lina Ringberg stadsövergripande beredskapssamordnare från stadskontoret, Ludvig Sonesson utredare från miljöförvaltningen och John Amaya-Dymling kris- och beredskapssamordnare från HVOF.

Lina Ringberg inleder med övergripande information om beredskapsarbetet. Kommuner ansvar för att följa lagen och ska stödja beredskapsarbetet. Vid en händelse finns ingen annan som tar över ansvaret. Den enskilde har också ett ansvar. Syftet med beredskapsarbetet i Malmö stad och i Malmö är att ha motståndskraft och motståndsförmåga för att förhindra konsekvenser av oönskade händelser.

Inför händelser sker förberedelser och planering som utgår från människors liv och hälsa, samhällets funktionalitet, demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter samt miljö, ekonomiska värden och nationell suveränitet. Exempelvis ska en demonstration kunna ske under en pandemi, men på ett säkert sätt.

Beredskapsarbetet syftar till att ha motståndskraft och anpassningsförmåga som hindrar eller minskar konsekvenser av oönskade händelser. Det sker genom kontinuerligt systematiskt arbete. I arbetet identifieras sårbarheter och risker i vardagen ifall verksamheter inte kan bedrivas. Man tittar på hur de som bor, verkar och vistas i Malmö påverkas och hur oönskade händelser kan hanteras.

Kommunen är duktig på omställning och har tränats i detta genom att det funnits begränsade resurser. Det görs olika avvägningar och medvetna val, till exempel att hålla stora lager av livsmedel eller inte, och vilka lager det ska satsas på. Erfarenheter har visat att människor har handlingskraft, förmåga i sig själv och hjälper varandra. Erfarenheter från Malmö är att det finns stor civilsamhällskraft. Det finns en krisorganisation i Malmö stad med tjänstepersoner i beredskap dygnet runt som kan starta stöd vid en särskild händelse. Malmö stad har samordnade krisstödjare i beredskap, men detta är inte är lagstyrt och finns därför inte i alla kommuner.

Behoven kan variera för olika målgrupper såsom äldre, yngre och människor med olika språk. I beredskapsarbetet ser man till vad som förändras i en kris, försöker förstå målgrupperna och kontexten. Vid oönskade händelser är det nödvändigt med olika kanaler. Exempelvis att kunna fråga HVOF om det är något särskilt staden behöver tänka på för att förstå deras målgrupper vid olika händelser.

Av alla äldre har cirka 12 procent omsorgsstöd och 1000 personer över 90 år har inget stöd. Skulle det exempelvis ske ett vattenavbrott behövs vetskap om vilka som har utmaningar med vattnet.

John Amaya-Dymling berättar om HVOF:s beredskapsarbete. Det strategiska beredskapsarbetet innebär att förvaltningen identifierat vilka behov som finns. Ett exempel är måltidsberedskap på särskilda boenden och att kunna hantera händelser som medför att livsmedelskedjan inte fungerar. En lösning är att köpa in frystorkningsmaskiner.

En arbetsvecka för beredskapssamordnare kan innebära att hålla i digital utbildning för personal inom äldreomsorg, att anordna utbildning för förvaltningens krisstödjade eller lämna svar på statliga remisser. Andra uppgifter kan vara att ansöka om pengar från statliga verk för att kunna köpa in frystorkningsmaskiner. Det kan även innebära att koordinera verksamheter när avspärrningar sker på grund av handgranater, så att varken personal eller brukare riskera att drabbas.

Privata verksamheter får stöd med att stärka den egna förmågan. Även avtalskonstruktioner är viktiga att titta på.

Kampanjer om brottsbedrägerier når inte alltid ut. HVO sprider broschyrer och information samt planerar trygghetsträffar med polis och räddningstjänst och konversationen hålls levande om beredskap. "Centrum för Brottsutsatta och medling" är en verksamhet i Malmö stad som kan ge stöd om man råkat ut för bedrägeri.

Rådet frågar om biståndshandläggare kan hjälpa till att göra en beredskapsplan i hemmet, vilket framförs i nya krisbroschyren. Samhället uppmuntrar invånare att ha medicin hemma, men det kan vara svårt att hämta ut för viss tid. Kommunen har för sina verksamheter läkemedelsansvar.

Organisationerna på nationell nivå rekommenderas att kontakta MSB för synpunkter om broschyren.

Ludwig Sonesson tar upp extremvärme och värmebölja som exempel på beredskap i Malmö stad. Kommande år förväntas medeltemperaturen öka. Värmeböljor under långa perioder medför hälsorisker. Vid långvarig värme kommer hjärtat att pumpa mer blod för att öka värmeutväxlingen i huden och vi svettas mer för att svalka huden. Med ökad svettning förbrukas mer vätska, det riskerar vätskebrist och följd effekter som förvirringstillstånd och i allvarliga fall död. Juni 2018 hade Sverige en överdödlighet på cirka 700 personer till följd av värmebölja. SMHI (statens meteorologiska institut) informerar om

temperaturen i skuggan. Träd och grönska ökar skugga och är viktiga för att minska temperaturen. Malmö stad har som mål att öka mängden grönska.

Beredskap finns och planerade åtgärder sker mot hälsorelaterad sårbarhet som till exempel extremvärme. Särskilda utsatta grupper för extremvärme är barn, äldre och sjuka. Staden ser över var verksamheter finns, hur värmen påverkar och arbetar med att öka mängden träd och grönska där behoven är störst. Ett exempel på åtgärder är plantering av 40 träd i området Almhög vid en förskola som var utsatt för mycket värme. På särskilda boenden finns handlingsplaner och instruktioner om vad man behöver tänka på för att hålla ner värmen.

Rådet framför risker för överdödighet vid kyla som stor bland personer över 85 år. I Sverige finns stor beredskap för kyla. En viktig fråga för äldre kan vara energifattigdom och att inte ha råd att värma sin bostad.

35. Organisationerna informerar

PRO har svårt att hitta styrelseledamöter. Just nu finns 13 föreningar och PRO avvaktar med vad som händer 2025. Det har kommit starka reaktioner mot att läkemedelsavgifter höjs och att regionen vill ha mer betalt för distriktsköterskor och nära vård. I riksorganisationen har en intressepolitisk grupp börjat arbeta med att stärka medlemmarnas digitala kompetens.

SKPF har infört ett helt nytt medlemssystem. Föreningen har haft jul-inspirerat medlemsmöte. Programmet för nästa år är i tryck och kommer under januari. SKPF planerar under våren studiebesök till olika verksamheter i Malmö.

SPF seniorerna berättar om att det finns 14 aktiva och 1 vilande förening. De flesta har skickat ut sina program. Föreningen har haft möte med samorganisationen och har bekymmer med att man saknar ny ordförande, kassör och sekreterare inför årsmötet. Föreningen har även svårt att hitta stora möteslokaler och poängterar att även seniorer är viktiga i stadens planering.

36. Hälsofrämjande samtal och fallförebyggande verksamhet för seniorer

Från HVOF:s hälsa- och förebyggande verksamheten deltar personer som arbetar med hälsofrämjande samtal och fallprevention. Ann-Christin Ohlsson distriktsköterska, Adriana Stryjek äldrepedagog inom uppsökande verksamhet och Anna Horn och Åse Martins sjukgymnast inom fallförebyggande.

Hälsofrämjande samtal erbjuds alla Malmöbor som fyller 80 år under året. Det har gjorts under 6 år med syfte att förstärka det friska livet. Fallförebyggande syftar till att förhindra att problem uppstår, och med fokus på det som skapar ohälsa. Det rekommenderas att använda broddar och tänka på balansen.

Malmö stads hälsofrämjande samtal har fokus på alla Malmöbor som fyller 80 år, samtalen pågår 1 – 1.5 timme. Alla som beviljats trygghetslarm erbjuds också hälsofrämjande samtal. Inbjudan skickas med brev och foto bifogas på personer som erbjuder samtal. Om man inte fått brev går det även att kontakta gruppen. Det går även att besöka förvaltningen och digitala möten har genomförts. En del tackar nej. Gruppen har också träffat organisationerna i rådet. Andelen som fått samtal ökar över åren.

Vid hälsofrämjande samtal lämnas en mapp med information om olika stödfunktioner. Vid mötet förs samtal om bland annat fallförebyggande, social gemenskap och hälsofrämjande insatser samt om brand, brandvarnare och bedrägerier. I mappen samlas kontaktuppgifter, information om fixare, IT-fixare, anhörigkonsulenter, om bedrägerier, kost-information, om psykisk ohälsa och depression samt om fallförebyggande.

Fem områden lyfts fram som viktiga för hälsa:

- Fysisk aktivitet i någon form 2-3 gånger i veckan.
- Hälsosam mat med mycket frukt, grönt och minskad mängd animaliska produkter. Proteiner är viktiga för äldre och för att inte tappa muskler.
- Social samvaro.
- Använda huvudet, gärna lära sig något nytt.
- Ha koll på blodtryck, blodsocker och kolesterol.

Två sjukgymnaster arbetar med fallförebyggande på halvtid. Varje år behöver ca 70 000 personer över 65 år sjukhusvård på grund av fall. Föredragshållarna berättar att fall kan förebyggas och ger rekommendationer om att se över sulan på sina skor, kontrollera hörseln, kontrollera ögonen, blodtryck med mera för att åtgärda det som går.

Mötet får pröva på övningar. Det är viktigt att stå stadigt vid fysiska övningar. Ett digitalt träningsprogram från Umeå universitet rekommenderas och går att ladda ner till telefon från sidan sakrasteg.se.

Årligen vecka 40 sker ”balansera mera”, en fallpreventionsvecka som utlysts av Socialstyrelsen. I år genomförde Malmö stad ett program på stadshuset med föredragshållare och möjlighet till blodtrycksmätning.

Fysioterapeuterna har regelbundna fallförebyggande grupper. Balansträning sker under vår och sommar i Pildammsparken på Tallriken, ingen föränmälan

behövs. Information ges i tidningen ”Vi tillsammans”. ”Stepping on” är ett koncept där deltagare träffas i slutna grupper vid sju tillfällen för att prata. Med denna modell har fallrisken minskat med 31 procent. Balansskola blandar teori med balansövningar. I anslutning till rollatorservice sker även balanscaféer.

Rådet efterfrågar balansskola på olika veckodagar för att ge möjligheter för fler att delta.

37. Övrigt

Utskickat förslag på mötestider kompletteras med information om att lokalen till sista mötet återstår att boka. Mötet ombeds att fundera på om intresse finns att förlägga mötet i kombination med studiebesök. Därefter fastställs mötestiderna.

Anders Magnhagen ledamot för PRO har avgått och ersätts av Ninette Hansson. Annika Öhgren är ny ersättare.

38. Mötets avslutande

Ordförande tackar för idag och avslutar mötet.

Ordförande:

Anders Rubin

Justerare:

Ninette Hansson

Sekreterare:

Ilona Holmgren